

Woord te laten schijnen, en zulk een tegen-
konden wezen, door als bederfwerend zout te
zijn. Doch als het zout smakeloos wordt, waar-
mede zal dan gezouten worden?

N. Amerika. Plan tot vereeniging
der Presbyteriaansche kerk en de
Cumberlanders.

De commissien van de Presbyteriaansche
en de Cumberlandersche Presbyteriaansche kerken
hebben de hooftken en bijeen gestoken om
een plan van kerkelijke vereeniging te bespreken.
Zoals bekend is, is de Cumberlandische Pres-
byteriaansche kerk bevestigd Remonstrantsch in
hare belijdenis. Hoewel de commissien nog geen
afgerond plan hebben ontworpen, zijn toongee-
verde bladen van beide kerken van oordeel,
dat men een schrede nader tot elkander is ge-
komen.

The Interior verklaart o. a. dat de beide
commissien overtuigd zijn van de mogelijkheid
eener vereeniging, en zegt daarom niet ten on-
rechte dat wat kan, ook ten uitvoer moet ge-
bracht worden. Voor ons is het echter de vraag
of een ineenmelting van de twee genoemde
kerken mogelijk is, zoolang de officiële belijdenis
der Gereformeerde kerk blijft, gelijk zij thans
is. De gunstige uitkomst van de vergadering
dezer commissien brengt The Interior er toe
om eene vereeniging met nog andere kerken
te verwachten.

Het blad zegt: «Indien het tot eene samen-
groeiing komt tusschen de Presb. en de Cum-
berland Presb. kerken, dan zullen ook de
Zuidelijke Presb. zich erbij voegen, en wij
hopen, dat ook de twee Gereformeerde kerken
(bedoeld, zijn zeker de Dutch Reformed en de
Duitsche Gereformeerde) zich zullen aansluiten.
Wat de Zuidelijke Presb. betreft, is het be-
moedigend op te merken, dat The Southern
Presbyterian, een blad van South Carolina, be-
gonnen is de hereniging van de Presb. kerk in
Noord en Zuid te bepleiten.»

Voorloopig zal daarvan niets kunnen komen.
Officieel belijdt de Presbyteriaansche kerk van
N. Amerika nog altijd de Westminster'sche
confessie, en daarom zal het niet gaan eene
vereeniging tot stand te brengen met eene kerk,
die deze belijdenis uitdrukkelijk verwierpt. Wel
heeft de herzienings vraagstuk in genoemde kerk
getoond, dat vele predikanten en leden geneigd
zijn de scherpe punten der Westminster'sche
belijdenis af te breken; die aldus toenadering
getoond hebben tot datgenen wat de belijdenis
der Cumberlandische Presbyterianen uitmaakt.
Maar de herziening der belijdenis, hoe lang ook
reeds aan de orde, is toch nog niet doorged-
reven, en het schijnt dat men huijverig is om
daartoe over te gaan.

Gemengd nieuws.

In Duitschland is de laatste tien jaren het aan-
tal studenten in de Godgeleerdheid verminderd
met vijftig procent. Als dit zoo doorgaat zal er
weltra in Duitschland groot gebrek aan predikan-
ten ontstaan. Wanneer men weet dat er in de
laatste jaren schier uitsluitend mannen tot hoog-
leraren in de Godgeleerdheid benoemd werden,
die de Christelijke kerk in hun hart of openlijk
een afscheidbrief hebben gegeven, is de vermind-
ring van het aantal studenten die zich voorberei-
den tot den dienst des woords, niet te verwon-
deren.

Door de politieke bladen is de jongste proclamatie,
ter uitschrijving van den jaarlijkschen bid-
dag, van den president der Vereenigde Staten
van N. Amerika bekend. Het trok zeer de aandacht,
dat gouverneur Bliss, in zijn aankondiging van
deze proclamatie in den staat van Michigan,
melding maakte van den Christus Gods. Dien
Naam mist men altijd in de proclamatie van den
president, met uitzondering van de laatste,
president Cleveland. Het blijkt nu, dat de gouver-
neur gehandeld heeft, gelijk hij deed, op verzoek
van de «National Reformed Association», die er
op aandrong, dat in een dankdag-proclamatie in
een Christenland ook de Christus genoemd zou
worden. Geen wonder dat de Wachter, dit mede-
delende, er aan toevoegt: «Eere aan onzen
gouverneur, die den moed had aldus voor den
Christus uit te komen, iets wat we even gaarne
van onzen president zouden vernemen.»

WINCKEL

Voor Kinderen.

OOST EN WEST.

III.

IN VEELIGHEID.

Nu had graaf De Ray, tijdens hij zijn hoogen
post in het leger bekleedde, en ook vaak aan
het hof verkeerde, kennis gemaakt met den
gezant des konings van Denemarken. Dit rijk
was toen zeer machtig; o. a. behoorde er ook
Noorwegen toe.

De Deensche gezant, die als Protestant met
leedwezen de verdrukking zag, waarvan zijn
gelooftgenooten in Frankrijk waren blootgesteld,
had met schrik vernomen, hoe de herroeping
van het edict van Nantes, ook zijn vriend De
Ray in groot gevaar bracht. Men was in De-
nemarken daarbij toch reeds ontvreden op den
Franschen koning Lodewijk XIV. Deze name-
lijk had door zijn tusschenkomst belet, dat
Denemarken de vruchten plukte van de over-
winningen, die koning Christiana kort geleden
op de Zweden had behaald. Nu liet graaf De
Ray door een vertrouwd man aan zijn vriend
den gezant een brief brengen, waarin hij hem
meldde besloten te zijn tot de vlucht, en hem
vroeg, hem daarin behulpzaam te zijn. En de
gezant was aanstands bereid, de vervolgden
om des geloofs wille zoo veel mogelijk te helpen.

Vóór alles moest gezegd, dat de graaf onge-
merkt Frankrijk kon verlaten. De beste weg
daartoe was over zee, uit de haven van Bor-
deaux (1), dat ook in Zuid-Frankrijk ligt, waar
de graaf toen woonde. Daar kwamen veel
schepen, vooral uit Nederland, en daarom en
ook om alle moeilijkheden te mijden, vond de
gezant het 't best, dat graaf De Ray met een
Nederlandsch schip de reis naar Amsterdam
zou maken. Dan zou men verder zien. Hier-
over werd geraadpleegd met den Deenschen ge-
zant in Den Haag, die beloofde te zullen doen
wat hij kon, en er ook over schreef naar De-
nemarken. Wat besloten werd zullen we zien.
Alleen kan ik u thans vertellen, dat de gezant
in Den Haag aan een zijner secretarissen, die
Axel heette, opdroeg de gasten te Amsterdam
te wachten, en verder alles met een Hol-
landschen schipper in orde bracht.

Toen 't zoover was, zond de gezant te Pa-
rijs aan zijn vriend bericht. In alle stilte
maakten de graaf, zijn vrouw en kinderen zich
tot de vlucht gereed. De dochters gingen eerst,

daarna de zoon, eindelijk de ouders. Om geen
aandacht te trekken, namen zij verschillende
wegen en zeiden natuurlijk niemand, welk het
doel was van hun reis. Op een vooraf be-
paalde plaats te Bordeaux, vonden zij elkaar
gelukkig weder. Het schip dat hen zou over-
voeren, lag reeds in de haven, en — om nu
alles kortelijk te vertellen — na velerlei
moete en niet weinig gevaar, kwamen allen
ten slotte gelukkig aan boord. Aanstands wer-
den de zeilen geheschen en, gelijk we reeds
zagen, kort daarna bevonden zij zich veilig
in Amsterdam, en in het land waar men be-
tere dingen geleerd had, dan de lieden om
den geloove te vervolgen en te dooden. Want
al stonden de Roomschen hier ook in enkele
dingen bij de Gereformeerden achter, toch
dacht niemand er aan hen te vervolgen, gelijk
zij de Protestanten deden, in landen waar het
pausdom de macht had.

Zoo stonden de zaken op het oogenblik dat
we de vluchtelingen aantreffen in de «Repu-
blik van Venetië» in de Warmoesstraat.

Den volgenden morgen toen zij ontwaakten,
was het voor 't eerst in vele dagen, met het
rustig gevoel, dat hen geen gevaar dreigde en
zij vrij konden in- en uitgaan. 't Was natu-
rlijk dat zij daarvan gebruik maakten, te meer
naar heer Axel naar Den Haag was ver-
trokken, en noch brieven noch menschen in dien
tijd zoo snel reisden als thans. Was er groote
haast bij een boodschap, dan gebruikten aan-
zienlijke heeren een koerier, die dan te paard
den tocht deed, en telkens van rijder wisselde.
Toch nam, gelijk we begrijpt, een reisje van
Amsterdam naar Utrecht, ook op die wijs, nog
eenige uren in beslag.

Amsterdam, al telde het destijds, gelijk trou-
wens Parijs en Londen eveneens, nog niet half
zoveel inwoners als 't nu heeft, was toch, ja
zelfs veel meer dan thans een wereldstad, die
handel dreef op Oost en West, en waar men
menschen uit alle volk kon ontmoeten, o. a.
des middags op de Beurs. Er was dan ook
voor vreemdelingen heel wat te zien. Vooral
trokken hun aandacht de zoogenaamde «grach-
ten», die hun breede straten toetschen, met een
vaart midden in, een «waterlaan» zeiden onze
vaders, ziende op de boomen aan den kant.
Ook het bouwen van huizen op palen, wat
men op verscheiden plaatsen zien kon, was
voor Franschen iets zeer bijzonders. En zoo
was er meer, o. a. het drukke scheepvaartver-
keer aan de Buitenkant, niet ver van hun her-
berg. Toch zou ik van dat al misschen hier
niet spreken, indien de wandeling, die 't ge-
zelschap in den morgen ondernam, vóór den
eten om 12 uur, niet gevolgen had gehad, die
toen niemand kon voorzien.

In tegenstelling met de andere leden van
het gezin, had namelijk de gravin dien nacht
bijster slecht geslapen. Zij was zeide zij,
telkens gewekt door muziek, die dicht bij
werd gemaakt. Haar echtgenoot kon dat niet
begrijpen, te meer wijl noch hij noch de an-
dere iets gehoord hadden.

Toen men 't echter den waard vroeg, zei
deze lachend:

«O dat zal van de kerk zijn geweest. Daar
klagen wel meer vreemdelingen over. 't Is het
klokkepel, de muziek die u bedoelt. In andere
landen heeft men dat zeker niet!»

Zoo bleek het te zijn, en 't was natuurlijk,
dat men besloot, al wandelend ook eens te letten
op den kerktoeren, wiens klokkepel zoo ver-
derfelijk op de nachtruist had gewerkt, al had-
den de meesten, moe van de reis, er doorheen
geslapen.

Of nu de waard slecht Fransch sprak, of
dat de gasten hem niet recht hadden begrepen,
genoeg, zij liepen in plaats van zijwaarts af te
slaan, de Warmoesstraat uit, en dus de Oude
kerk voorbij, die de stoornis had verwekt. Zoo
kwamen ze aan de Halsteeg, toen een zeer
nauwe straat, die jaren geleden zeer verbreed,
thans de Damstraat heet. Menende dat dit de
bedoelde zijstraat was, namen ze hun weg door
de menigte volks, die hier steeds door moest,
en stonden weldra op den Voorburgwal, doch
zagen nog altijd de kerk niet. Ze vroegen
eenige voorbijgangers, die echter bleken geen
Fransch te verstaan.

Daar kwam van de overzij een deftig heer,
die zeker zoo even het Prinsenhof, thans het
Stadhuis, verlaten had. De graaf sprak hem
aan, en de heer antwoordde in goed Fransch,
op de vraag naar «l'église» (d. i. de kerk).
De man echter, in het Fransch aangesproken
en bespeurend dat hij vreemdelingen vóór zich
had, kon niet anders denken, dan dat zij de
Walen: of Fransche Kerk bedoelden, die daar
vlak bij was. Zoo beduidde hij hun dan, dat zij
nog slechts een straatje hadden door te loopen
en dan links een pleintje zouden vinden. Daar
stond «l'église».

't Gezelschap volgde dien raad en vond weldra
de plek. Ze stonden voor een gevel, die een poort
en kerkramen vertoonde. Boven de poort la-
men in een steen uitgehouwen:

«C'est icy la maison de Dieu et la porte des
cieux»;

d. i.

Hier is het huis Gods, de poort des hemels;
de woorden die Jacob uitsprak, toen hij
vluchtende, op het veld had geslapen, en den
droom had gehad, waarin de Heere hem Zijn
bescherming toeziede.

HOOGENHEER.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Nieuw Dordrecht, A. van Dijk, te
Hollandscheveld.
BEDANKT: Lemmer, P. J. van der Heide, te
Rijssen. — Hijaard, H. H. Ingwersen, te Koude-
kerke.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Vlieland, W. E. P. Gerns, cand.
te Didam. — Vlieland, (vac. Dr. L. W. Bakhuizen
van den Brink); A. de Visser, te Wolfaarts-
dijk. — Huisduinen, J. N. van Druten, cand. te
Rijnsburg. — Eck en Wier, Barger, te Dreischor.
— Slijk Ewijk, Dr. B. van Meer, te Utrecht.
— Hoofdpij, W. Nicot, cand. te Sluis. — Sijbecarpel,
W. Klaassen, cand. te Amsterdam. — Barsinger
hoer, J. W. E. van Loon, te Bunnik. — Witte-
wierum, J. Werkmann, cand. te Middelstum. — Oud-
en Nieuw Gastel, W. A. Noest, cand. te Sluis.
AANGENOMEN: Sleen, A. E. Boers, te Wieringer-
waard. — Akersloot, F. A. France, te Eisinge.
BEDANKT: Heteren, H. A. Heijer, te Staphorst. —
Schalsum, H. Klimp, te Midwilde. — Baardwijk,
J. F. Lijzen, cand. te Utrecht. — Hellow, W. van
Esveld, te Opjinen, c. a. — Kamperveen, C. J.
Leemans, te Bennekom. — Ter Heide, G. Benes,
cand. te Assen. — Nieuw-Vossemeer, J. J. Dardenne
Ankringa, te Medemblik. — Hensbroek, W. B.
Onnekes, cand. te Winkel.

Advertentien.

Vrijdag 11 December hopen, zoo de
Heere wil, onze geliefde Ouders:

G. POSTHUMUS

EN

H. LANTING,

HUNNE

25-jarige Echtvereeniging

TE HERDENKEN.

Hunne Kinderen.

Bedum, Dec. 1903.

GEHULD:

Dr. J. C. DE MOOR,

ber. Pred. te Breda,

EN

L. E. SMILDE,

Hartelijk dank voor al de ons en den onzen

betoonde belangstelling.

Utrecht, 1 December 1903.

GETROUWD:

G. VERRIJ,

ber. Pred. te Tholen,

EN

D. VLASVELD,

die mede namens de familie hartelijk dankzeg-

gen aan allen, die blijk van belangstelling hebben

gegeven bij hun huwelijk.

Heineoord

Leiden

3 December 1903.

BREEBAART'S

Orgelhandel,

DAMRAK 22, b/h. Centraalstation.

Best adres voor Orgels.

Groote Sortering van af f 50.—

Men kome zien.

Tijdelijk aanbod. — Een beperkt aantal Exemplaren van den laatste druk van:

De strijd tusschen Boer en Brit,

door Generaal C. R. DE WET.

met portret van Generaal DE WET door THERÈSE SCHWARTZE — in
Prachtband — wordt gedurende de feestdagen aangeboden in plaats van
f 7.25 voor f 2.90. In tederen Boekwinkel verkrijgbaar.

Vroeger f 7.25.

TRANS

f 2.90

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

G. A. GOLDSCHMEDING.

Piano's en Orgels.

Vraagt Catalogus van onze aanbevolen

fabrikaten.

Warmoesstraat 111, ANSTERDAM.

Kettersgracht 305, ANSTERDAM.

HUISHOUDSTER of ter ASSISTENTIE.

Een Dame uit zeer netten stand, G. G. m.
b. l. z. z. g. gepl. als Huish. of ter assist.
daar waar men God vereert. Op een aangename
omgeving zal meer geleet worden dan hoog salaris.
Br. fr. onder lett. K., Bureau van dit Blad.

Uitgeloot No. 19,

Geref. Kerk, Elburg.

Namens den Kerkeraad,

J. VESSEUR, F. D. M.

Elburg, 28 Nov. 1903.

VERSCHEENEN:

Evolutie of Revelatie.

REDE,

gehouden bij de overdracht van het Rectoraat

der Vrije Universiteit, op Dinsdag

20 October 1903.

DOOR

Prof. Dr. H. H. KUYPER.

Pris... f 1.50.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

AMSTERDAM.

PRETORIA.

OUDEJAARS-AVOND-BEDE.

Kerkeraden der Geref. kerken in Nederland!

Kinderen Gods, die met goederen bedoeld zijn.

Voor het Oudejaar wegsterft een bede van

de kerk van Hollum op Ameland.

Het dak en de zolder van onze oude pastorie

dreigen te bezwijken. Het spantwerk onder de

pannen van ons kerkje is vermolmd.

Wij mogen niet langer wachten. Wij moeten

verboven en... vergrooten. Het kerkgebouw

is te klein geworden. Onder de geregelde be-

diening des Woords wordt het aantal hoorders

steeds grooter. Dat is een zegen. Deze zegen en

het gevaar voor ongelukken hopen ons tot de

bede: Collecteert op Oudejaarsavond of op een

der Kerstdagen voor Hollum's kerk. Zondert

voor die zwakke maar zich uitbreidende ge-

meente iets af om te bouwen.

Wij moeten en kunnen als deze bede gehoor

vindt.

De Heere onze God zal immers helpen door

uwe hand?

Namens den kerkeraad,

G. VISSER, onderl.

D. VISSER, "

Ondergeteekenden, persoonlijk bekend met

den toestand van het kerkgebouw en de pastorie

der Geref. kerk te Hollum bevelen gaarne deze

hulphebbende kerk aan de mededeelzaamheid

der broederen aan.

Da. A. VERBURG, Holwerd.

Da. B. ROORDA, Wanswerd.

Da. H. MEIJER, Kollum.

Da. L. S. JONGSMA, Middelstum.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,

DAMRAK 60 en DAM 15-17

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en
Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIE en BELE-
NINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Onderlinge Nederlandsche Hypotheekbank.

GRONINGEN, Jacobijnerstraat 18. Intero. Tel. 825.

4 pCt. Pandbrieven, met winstaandeel, 100 pCt.

Directie:

BOHNS.

VAN SWINDEREN.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,

gevestigd te

Amsterdam, Keizersgracht 547-549,

sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,

Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.

Telefoon Intercommunale No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABIJUS, J. H. DE WAAL MALEFJIT, A. W.
SCHIPPERS, Jhr. H. A. WTEWAAL VAN STOOTWEGEN, H. LUKING, Mr. P.
DIFLEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA en Mr. H. VAN DER
VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,

koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten
kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam
de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207
(Hilversum, Torenlaan 58); te Rotterdam de heer H. DANE, Harlingvliet 49.

De Directie:

M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

Bij J. H. KOK, te Kampen,
verscheen heden:

De zekerheid

des Geloofs,

door

Dr. H. BAVINCK.

Tweede veel vermeerderde druk.

Prijs f 0.90. In stempelband f 1.25.

Verscheenen bij W. KIRCHNER,

Amsterdam.

DE NIEUWE KOERS IN

ONZE ZENDING,

OF

Toelichting op de Zendingsoorde

DOOR

Ds. L. ADRIAANSE,

Missionair Predikant te Poerworedjo.

Prijs f 0.70.

Inw. Zending en Bijbelcolportage in

Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen in de maand
October, gevonden in de coll. Klundert f 2.50;
van Ds. v. d. Boom, Ouderkerk a. A. f 2.50;
Coll. Hilversum B f 33.64; gevonden in de
coll. Krabbendijke f 1; verder coll. uit de cl.
's Bosch 's Gravenmoer f 2.91; Heusden f 1.50;
Tilburg f 7.10; Vrijh. Capelle f 3.29; Veen
f 2.50; 's Bosch f 20.72 en uit Cl. Klundert
coll. Breda f 2.70; Willemstad f 10.30; Raams-
donk f 4.90; Fijnaart f 6.68; Dinteloord
f 6.39; Klundert f 34.78.

Met vriendel. aanbeveling

A. C. VAN DRIMMELEN,